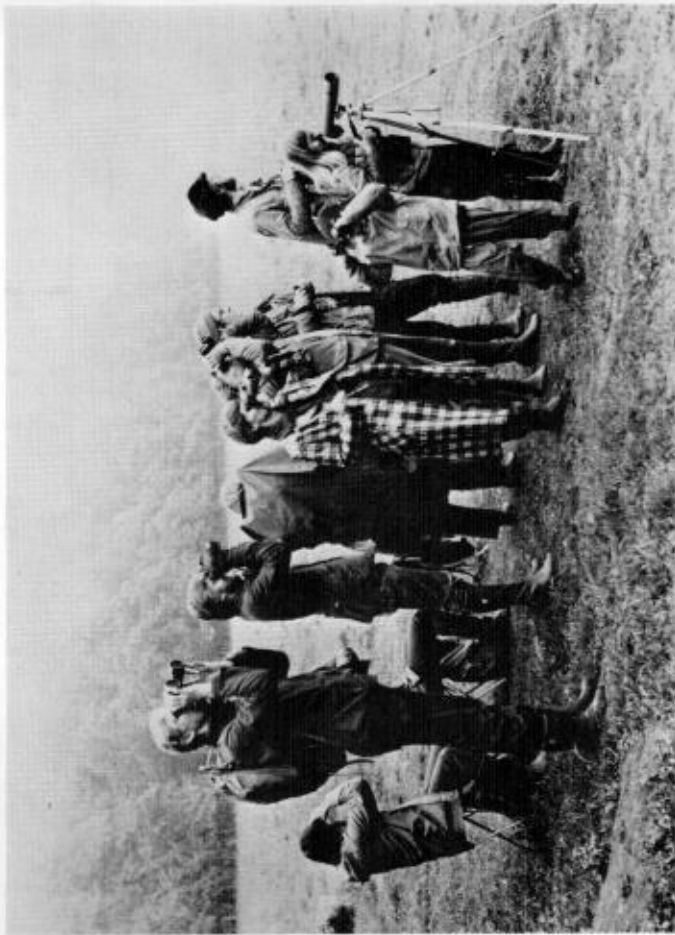

Fågelrapport för Västmanland 1984

Sören Larsson, Mats Andersson, K-G Källebrink, Lars Asklund,

Göran Pettersson

Inledning.

Detta är den tionde sammanställningen av fågelrapporter i Västmanland som presenteras av Rapportkommittén (lrk). Fågelåret 1984 får betecknas som ett mycket intressant fågelår, kanske det främsta under den senaste 10-årsperioden. Anledningen är en mild vinterperiod samt mycket god förekomst av smånagare i större delen av landskapet. De flitigast rapporterade arterna under 1984 är hökuggla 381 fynd, storspov (landskapsinventeringsart) 237, blåhök 216 och varfågel 177 fynd.

Att antalet inkomna rapporter (ca 6300) är flera än någonsin tidigare är följaktligt, likaså antalet personer som skickat in fågelrapporter (210 st) och där för varje år nya rapportörer tillkommer. Allt detta är mycket glädjande.

Genom det ökande rapporteringsomfånget har också några fågelklubbar eller biologiska föreningar nu börjat utge kommunala sammanställningar av fågelfynd. I dessa sammanställningar finns ofta mer data att hämta än i den redovisning Lrk har möjlighet att göra för hela landskapet.

Nora Biologiska förening har sammanställt en stencil med fågeliakttagelser i kommunen, vilken alla dess medlemmar erhåller. Prövi Fågelklubb har i en skrift Medd nr 1:1985 en förteckning över fågelobservationer i Lindesbergs kommun 1984. Västerås Ornitologiska Klubb ger i Informationsbladet nr 1:1985 en sammanställning av fågelobservationer i Västerås kommun och Rammås Naturklubb ger i Arsskriften 1985 en sammanställning av fågelobservationer i Surahamars kommun. Vi i Lrk hoppas att flera föreningar följer efter, vilket kan komma att innebära att rapportering av fågelfynd blir den självklarhet det bör vara.

I denna uppsats presenteras fågelförekomsten mera allmänt utan en mängd fynddata. Den som är intresserad kan emellertid erhålla dessa uppgifter från Lrks kartotek.

De observationer som är märkta med asterisk (*) betyder att observatören skickat en utförlig beskrivning av fyndet till Lrk. De fynd som skall granskas av SOFs Raritetskommitté (Rk) och har behandlats av den noteras efter fyndet.

Årets väder med kommentarer.

Vinter: Året började med rena vartemperaturer. Som helhet var vinterperioden mildare än normalt. Anmärkningsvärt är att det inte förekom någon köldknäpp (under -20) på hela vintern. Som mest låg det ca 4 dm snö i västmanlandsmarkerna.

Fågelförekomsten i landskapet var naturligtvis ovanligt rik. Det är långt mellan de år då blå kärnhök, järnsparv, rövingetrast och svart-hätta t ex kan ses hos oss vintertid.

Vår: Från den 10e mars började vårväder infinna sig, högttryck, med varma soliga dagar och kalla nätter. Frånsett första dagarna i april (bakslag) var månaden mild och med fint vårväder. I början och slutet av maj var det rena värmeböljan med E-vindar som dominerande. Litet bakslag i vädret omkring den 10 med bl a snöfall och mellan den 16 och 26 var det ostadigt med frontsystem som anlände söderifrån, dock varmt.

Första värfåglaarna anlände kring 15 mars. De flesta tidiga arterna hade anlänt vid väderbakslaget första dagarna i april. Värmen i slutet av maj får anses vara en av anledningarna till den ovanligt goda förekomsten av bl a näktergal och kärrsångare i landskapet.

Sommar: Somaren inleddes med värme men sedan blev det i stort sett bara regn och åter regn. Bara ett par uppehållsperioder med värme förekom, nämligen andra veckan i juli och första/andra veckan i augusti. Stora översvämningar inträffade redan i slutet av juni.

Höst: September började med nordliga vindar och regn. I hela hösten kom ett kännetecknas av en vädertyp där lågtrycken ständigt avlöste varandra, det kom också att bli den nederbördsrikaste hösten på 100 år. Första snöfallet inträffade den 20 november.

Stora invasionsrörelser av talltita i slutet av augusti är noterbart. I det sammanhanget är första fynden på 30 år av lappones nämnvärt. Relativt stora rörelser av korsnäbbar har också rapporterats från hela landskapet.

Vinter: December kom att bli mild men nederbördsrik. I samband med ett litet kallluftinbrott den 18 täcktes landskapet med snö, som dock försvann redan efter två dagar. Sista dagarna på året blev det återigen kallt, snön föll och alla sjöar utom Mälaren frös till.

I och med att Mälaren var öppen fanns det gott om fiskmåns, skrattnäns och en hel del sävsparvar där. I övrigt gjordes många fynd av hägrar, svarar, gäss, änder och tättingar (bl a rödhake, dubbeltrast, svart-hätta m fl) som helt måste tillskrivas den milda hösten och december månad.

Fågellokalier.

Ett flertal lokaler förekommer ofta i denna fågelrapport. På kartan figur 1 visas var dessa är belägna. Bokstäverna på kartan anger kommunerna.

1 = Flaxen	14 = Norsa/Cementattippen
2 = Knuthöjdsmossen/Hällefors	15 = Barkarövik/Galten
3 = Grythytttevik	16 = Norrsjön/Sörsjön/Lisjö
4 = Norasjön/Asbosjön	17 = Gnien
5 = Järleån/Järle	18 = Ladugårdssjön/Mölnortorp
6 = Ervallaängarna	19 = Borgåsund
7 = Råsvallen/Storå	20 = Storsjön/Möklinta
8 = Ullersättersviken/Värningen	21 = Fläcksjön/Gussjön/Vrenninge
9 = Österhammarsjön/Finndäkersjön	22 = Askövik
10 = F d Sörbysjön	23 = KV/Västerås stad
11 = Sjönsjön	24 = Gorgen/Löten
12 = Findlaviken/Prösshamsviken	25 = Hässlösurudet/Trådarängen
13 = Nyckelgrundet/Hjälmaran	26 = Ångsö

Observationer 1984.

Gruppindelning: Smålom - storskrake. Sören Larsson

Bivräk - trana. Mats Andersson

Strandskata - lunnefågel. Karl-Gunnar Källebrink

Skogsduva - stenskvätta. Lars Åsklund

Ringtrast - kornspurv. Göran Pettersson

SMÅLOM (Gavia stellata). 16 konstaterade häckningar rapporterade därav en ny häcklokal. Ingen uppgift om att arten saknats vid någon tidigare känd häckningslokal föreligger. Smålompopulationens storlek i landskapet bedömdes vara 45 par (FIV 14:90) vilket fortfarande gäller.

I häckningsområdet sågs första ex 21/4 i Råsvallen (OA) och sista 29/9 i Anänningen, Fagersta kn (AKA).

Under sträcktid har arten noterats vid Gnien, 3 ex 20/4 (JG), 1 ex Fläcksjön 28/4 (SÖ, SB) samt 1 ex Hallaren, Sala kn 19/5 (SÖ)

STORLOM (G. arctica). 60 häckningar eller troliga häckningar rapporterade, av dessa är 33 nya lokaler. Sedan 1976 har vi nu kännedom om 204 häckningslokaler för arten i landskapet, omfattande ca 250 par. Skoglund (1985) uppskattar totalbeståndet i Västmanlands län (utom Heby kommun) till ca 170 par. Uppgiften i (FIV 14:90) där storlompopulationen bedömdes uppgå till ca 300 par i landskapet kan vara i underkant.

Antalet kända lokaler förörlade kommunvis: Hällefors 44, Nora 23, Ljusnars-

berg 9, Lindesberg 35, Skinnskatteberg 14, Köping 4, Fagersta 13, Surahammar 12, Norberg 34 och Sala 16 lokaler.

Årets första fynd, 1 ex Fläcksjön 15/4 (BK), SB) och sista 1 ex Askövikens 6/10 (NB).

SVÄDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*). 1 ex övervintrade vid Ångkraftverket, Västerås. Fågeln fanns kvar till 5/4 (PM m fl.). För fjärde året i rad övervintrade också 1 ex vid Hammarbydammen i Järleån fram till 31/3 (PB, LA m fl.). 1 ex Malinön, Köpings kn 9/4 (GP), 1 ex Askövikens 29/6 (PM). 1 ex påbjörjade återigen övervintring vid Ångkraftverket, Västerås, där den sågs 24/11 och 15/12 (BjE).

Endast ett värfynd och ett sommarfynd är överraskande lite med tanke på den milda vinterperioden.

SKÖGGDOPPING (*Podiceps cristatus*). 17 häckningar i Lindesbergs kn, 2 i Nora och 7 i Hällefors. Rapporter saknas från övriga delar av Bergslagen.

Ett vinterfynd: 1 ex Kvicksund, Västerås kn 27/12 (ARA, SJ).
Stor flock: 196 ex rast Askövikens 27/4 (MG).

Av rapporterna att döna är skäggdoppingar inte någon vanlig förekomst i sjöarna i Bergslagen. Foto: Roger Sählin

GRÄKEDOPPING (*P. griseus*). 1 ex Finnäkerssjön 29/4 (SL), JM m fl.), 1 ex Ghlen 12-16/5 (LE m fl) samt 1 ex Vagnhäll, Väringen 19/9 (BJ).

Arten uppträdde vanligare i landskapet under 1970-talet, eller i genomsnitt sex fynd per år (FIV 13:71).

SVARTHAKEDOPPING (*P. auritus*). 23 häckande par rapporterade i landskapet. Sällan föreligger uppgifter om häckningsresultat, beror det på att öppningarna misslyckas med häckningen? Endast i fyra fall rapporterades juv från häckningslokaler 1984.

Flest par rapporterades från Näcksjön, Surahammar kn 4 par (TSÄ), Gransjön, Lindesbergs kn 3-4 par (JA, SL) samt Djupen, Surahammar kn 3 par (RLG).

Trenden är negativ och uppmärksamhet måste nu riktas mot "svarthaken".

STORSKOV (*Phalacrocorax carbo*). 10 ex rastade på Gimpelstenarna, Mälaren 14/6 (OC) och 3 ex Arhammars udde, Hjälmaren 6/11 (AE).

Sommarfyndet av 10 ex vid Gimpelstenarna är anmärkningsvärt, så stor flock har setts endast en gång tidigare i landskapet och då på hösten (7/9-82 på Hjälmaren). Fyndet antyder att arten väl förekommer ute på Mälaren under somaren. Från Upplandskusten rapporteras att antalet sommarfynd tenderar att öka (Douhan & 1985).

RÖDRÖM (*Botaurus stellaris*). Från mälaronrådet har 17 revirhållande hanar rapporterats, fördelade på Västerås kn 12, Köping 1, Hallstahammar 2 och Kungsör 2. Dessutom har hanar hörts tillfälligt på ytterligare 4 lokaler vid Mälaren.

Vid Hjälmaren har 2 hanar hörts (Fröshammarsviken) (UE). Största antal har noterats vid Askövikens, där det fanns 5 hanar (HOH, PM) och kring Ångsö 4 hanar (PM m fl.).

Utänför det rödrömsrika området har 1 ex hörts vid Hagaberg, Frövi 21/4 - 28/4 (JM) samt 1 ex Storsjön, Mökklinta under juni (SÖ, KAK).

Det tidigaste fyndet för året gjordes vid Askövikens 15/4 (MLi) och Trådarön, Västerås kn (TS). Inget höstfynd föreligger. Antalet fynd under året var av normal omfattning.

HÄGER (*Ardea cinerea*). Något av ett rekordår för arten i landskapet. Hela 99 bon rapporterade från mälaronrådet. Största kolonin, Flottgrundet vid Ångsö hyste 73 bon (TS). Övriga kolonier var på 15, 5 och 4 bon, dessutom fanns två solitära bon.

4 häckningar rapporterades från Lindesbergs kn, vilket är första gången någonsin. Av dessa var två solitära bon (MA, TEV). Ett par häckade i Skinnskattebergs kn (RSt).

Förutom de påträffade häckningarna föreligger flera sommarfynd vid två lokaler i Surahammar kn (JÖB, TSÄ) samt en lokal i Sala kn (PLA), vilket antyder att häckning kan ha förekommit i närheten.

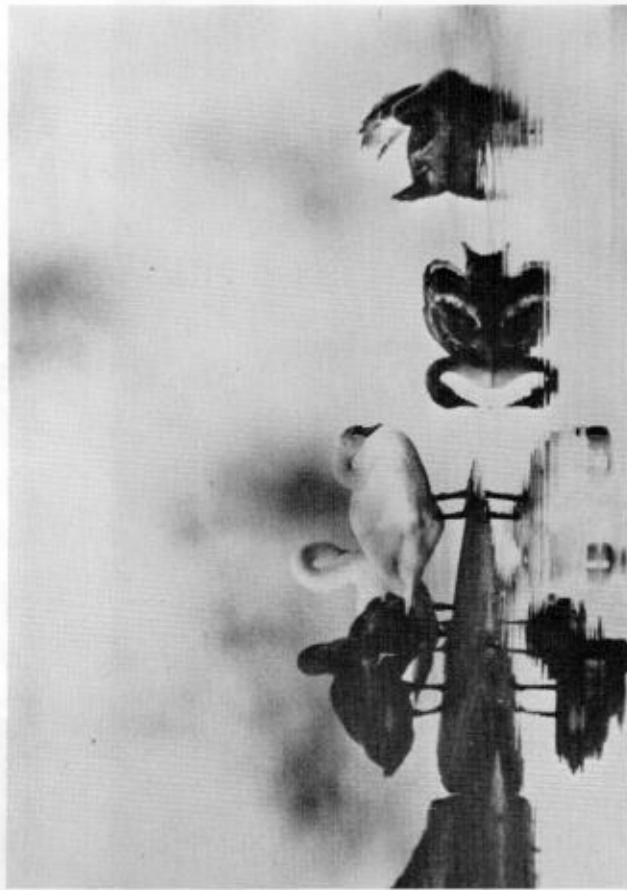
Vinterfynd: 1 ex Sägen, Hällefors 16/1 (ES), 1 ex Fröviforsån, Frövi i dec (gn JM), 1 ex Sjönsjön 2/12 (MKÖ, TEV), 1 ex Fläcksjön 3-4/12 (SB), 1 ex ÅKV, Västerås stad 22/12 (BjE), 1 ex Svanå, Västerås kn 25/12 (NB), 1 ex Slussen, Ramnäs 26/12 (SL), 1 ex Fyningefors, Arbogaån 25/12 (MKÖ, TEV),

På årets sista dag sågs 2 ex på Ångsö (PM), 3 ex i Surahammars kn (LK, YP SL), 1 ex Lilla Mon, Nora kn (LBE). Antalet vinterfynd är flera än någonsin tidigare.

ÄCRETTHÄGER (*Egretta alba*). * Den 17/4 1983 rastade 1 ex vid Hällsjön, Lindesbergs kn (Holger Nilsson). Det var första fyndet av arten i landskapet. Redan dagen därpå sågs förmodligen samma fågel vid Björken-Olofsjön, Ljusnarsbergs kn (PC). (Rapporten har granskats och godkänts av RK).

1984 noterades åter arten i landskapet då 1 ex rastade i Finnåkerssjön-Österhammarsjön under perioden 26/8-23/9 (SLA, JM, SOE m fl). Den 22-24/7 rastade en ägretthäger vid Tysslingen, Närke (Derrfalk, 1985). Förmodligen är det samma fågel då lokalerna ligger endast 35 km från varandra.

SVART SVAN (*Cygnus atratus*). 4 ex rastade i Sängen, Hällefors kn i början av maj (Nicklas Ööran). Detta är andra fyndet av arten i landskapet. Att fåglarna är rymlingar från någon fågelpark torde stå klart.

Knölsvanfamilj. Foto: Erik "Plur" Jansson

KNÖLSVAN (*Cygnus olor*). Endast 21 häckande par rapporterade, däruv 10 par från Lindesbergs kn.

Att en mycket kraftig nedgång av det häckande knölsvanbeståndet inträffat i landskapet visar rapporterna från de senaste åren, vad det beror på är dock okänt. Som jämförelse kan nämnas att det 1976 häckade 35 par enbart i Lindesbergs kn.

Vinterfynd: En januariobservation av 11 ex sträckande vid Ångsö 9/1 (TS). 3 ex Askövikens 2/12 (P T), 2 ex Gorgen 7/12 (TL), 2 ex Västersjön, Surahammars 7/12 (SL), 8 ex Fläcksjön 10/12 (TL), 11 ex Askövikens 11/12 (P T, PM) och 2 ex 12/12 (PM), 5 ex Gnien 15/12 (SL), 3 ex Frötuna, Arbogaån 15/12 (MKÖ), 4 ex sträck Ångsö 15/12 (NB), 2 ex Rynningefors, Arbogaån 20/12 (MKÖ), som mest 10 ex Sjömsjön fram till 22/12 (MKÖ, TPe), 5 ex Kolbäckån, Virsbo 23/12 (KGJ) och 2 ex 13/12 (KGJ), 3 ex Svartån, Västerfärnebo 30/12 (SB), 2 ex Grythyttvikens till 31/12 (TC) och 2 ex Nadden, Surahammars kn 31/12 (TSÄ).

MINRE SÅNGSVAN (*C. columbianus*). 1 ex Sjömsjön 25/3 (IA, ÖM, TPe), 1 ex Fläcksjön 8-10/4 (EA, TSÄ), 1 ex Gorgen 13-15/4 (KK, BL), 1 ex sträck Vägsjön, Köpings kn 30/4 (GP), 1 ex subad rastade i Fläcksjön 23-28/5 (SB, AB, KK), 1 ex Hällsjön, Sala kn 9/12 (BL).

Fynden omfattar max sex individer på våren vilket är det lägsta antalet sedan 1980.

SÅNGSVAN (*C. cygnus*). 16 häckningar rapporterade, däruv 10 st i Surahammars kn och 4 st i Lindesbergs kn. För första gången häckade ett par i Arboga kn (UE). Ingen uppgift föreligger om att arten saknades vid tidigare kända häckningslokaler. Under senaste 10-årsperioden finns uppgift om häckning vid 27 lokaler i Västmanland.

Stora rastsiffror: Stort antal svanar rastade i Gorgenområdet i mitten av april, som mest 1420 ex den 15/4 (BL). Vid Norrsjön, Surahammars kn rastade som mest 357 ex 18/4 (RLG), Sjömsjön 250 ex 4/4 (SOE, JA).

Under hösten rastade som mest 360 ex i Sjömsjön 24/12 (Tev) och 350 ex i Fläcksjön 2/12 (PLu), 107 ex Rörbjörnsjön, Sala kn 27/10 (PG). I övrigt finns ett stort antal decemberfynd från det traditionella sångsvanområdet i landskapet. Höstrastningen i landskapet var betydligt mer omfattande än normalt.

SÖDGA'S (*Anser fabalis*). Som mest rastade 138 ex vid Sörgårdsbo, Sala kn 21/4 (BER) och 124 ex vid Bodafälten, Askövikens 12/4 (MG), Gnien (46 ex 14/4), Gussjön (34 ex 21/4), Saladammälätten (14 ex 17/4), Löten (30 ex 16/4). Rastningen varav större omfattning i landskapet än normalt.

Vinterfynd: 26 ex rastade vid Sörsalbo, Sala kn 7/12 (SB), 2 ex vid Fläcksjön till 28/12 (Kbm). Vinterfynd av södgås är mycket ovanligt i Västmanland och har inträffat bara en gång tidigare under den senaste 10-årsperioden.

SPETSBERGSGÅS (*A. brachyrhynchus*). 1 ex rastade vid Gnien 30/4 (RLG, SL) och 1 ex vid Gussjön i slutet av april (GN). Två fynd är av normal omfattning.

BLÅSGÅS (*A. albifrons*). 1 ex Sjömsjön 13/4 (Tev m fl), 1 ex ad rastade vid Bodafälten, Askövikens 14/4 (TS) samt 2 ex rastade vid Gnien 29/4 (SL).

Mellan den 25/11 - 16/12 rastade 5 ex vid Sjömsjön (JA, JW, TPe). Detta är första kända vinterfyndet av arten i landskapet.

GRÅGÅS (*A. anser*). Under året iakttagen i följande kommuner: Hällefors, Lindesberg, Arboga, Hallstahammar, Köping, Surahammars, Västerås och Sala.

Ad med ungfåglar sågs i juli vid Aggarön (AA) samt i augusti vid Ladugårdsjön (ARA).

Stora flockar: 16 ex Långårssjön 7/4 (UC), 11 ex Sjömosjön 24/4 (SOE, JA), 11 ex Värtingen 3/6 (JM), 26 ex sträck Fläcksjön 23/9 (HÅJ) samt 27 ex Askö-viken 9/10 (NB).

Den 19/12 rastade 2 ex i Fläcksjön (HÅJ), vilket är första vinterfyndet i landskapet under 10-årsperioden.

KANADAGÅS (Branta canadensis). 700 ex rastade i Sjömosjön 25/11 (SOE, JA), 600 ex rastade Gorgen 9/10 (TLi) ännu den 7/12 fanns 325 ex kvar i sjön (TLi). Dessa är de två hittills största ansamlingarna av arten i landskapet.

PRUTGÅS (B. bernicla). 9 fynd under året, fördelade på 4 vårfynd och 5 höstfynd. I samtliga utom två fall gäller fynden 1 ex, varför man inte kan utsluta att dessa rör sig om parkfåglar.

Armränkingsvärt är den flock med 50 ex som den 3/6 sträckte över Barkarö, Västerås kn (RLa). Den 10/10 sträckte 75 ex över Höskovsmossen, Sala kn (EA).

I figur 2 visas prutgåsfynden i Västmanland, fördelade i 10-dagarsperioder under perioden 1975-84.

Figur 2. Prutgåsens uppträdande i Västmanland under åren 1975-84, baserat på antalet rapporterade fynd. Månaderna är uppdelade i 10-dagarsperioder. Friska NE-vindar i skiftet september/oktober för prutgäss in över Västmanland. N=43

VITKINDAD GÅS (B. leucopsis). 9 fynd under året, fördelade på 6 vårfynd (1/4-26/4). Samtliga utom i ett fall rör sig om 1-2 ex. 3 ex sågs sträcka i en "sågåsplög" över Stora Flyten, Surahammars kn 25/4 (JGÖ).

1 ex rastade i Sjömosjön 18/11-9/12 (MÖ, JA m fl). Detta är första vinterfyndet av arten i landskapet. De ensamma fåglar som brukar uppträda i landskapet varje år kan vara frågan om samma individ och möjligen härstamma från någon fågelpark.

GRAVAND (Tadorna tadorna). 1 ex ♂ Norrsjön, Surahammars kn 20/4 (PR) samt 2 ex ♀+♂ Fläcksjön 6/5 (ROH). Har sedan 1978 noterats med 1-2 fynd varje år.

Kricka, hane i häckningsdräkt. Foto: Erik "Plur" Jansson

BLÅSAND (Anas penelope). En häckning rapporterad från Lindesbergs kn (8 ungar) (MA). Sommarfynd föreligger från Fläcksjön, Askövikens och Morskogsjön, Lindesbergs kn.

Största rapporterade flocken var 158 ex i Gorgen 17/4 (TLi).

1-5 ex rastade i Sjömosjön 9-22/12 (MÖ, TPe). Detta är första kända vinterfyndet av blåsand i Västmanland.

SNVITTRAND (A. strepera). En häckning genomförd vid Askövikens. En hona med två ungar sågs 29/6 (MG). Detta är den första kända häckningen i Västmanland.

Dessutom sågs en hane i Askövikens 12/6 och 4/7 samt 1 ex 12/7 och 28/7 (MG). En hane sågs i Glien, Skinnskattebergs kn, så tidigt som 20/3 (ABÅ), ett par rastade vid Vrenninge 15/4 (PLu, GLJ).

KRICKA (*A. crecca*). 500 ex rastade i Gnien 27/4 (SL), vilket är den största rapporterade flocken i år.

STUVRAND (*A. acuta*). Största rapporterade antal är 24 ex som rastade i Fläcksjön 23/4 (KK) och 18 ex i Gorgen 13/4 (KK). För övrigt är det mest frågan om enstaka ex eller par som rastar. Av 49 fynd föreligger endast 2 från hösten. Ett fynd finns från Bergslagen, nämligen ett par vid Sövängarna 15/4 (MA).

Årets första fynd: 1 par Turkie ängar, Surahamars kn 11/4 (TSä).

ARTA (*A. querquedula*). Ingen häckning rapporterad, däremot föreligger fynd under häckningstid i lämplig häckbiotop, maxantalet inom parentes. Västvalla, Lindesbergs kn (1 par)(JW, m fl), Fläcksjön (2 ex) (HÅJ), Löten (1 ex ♀) (ABe), Broholmen (1 ex ♂) (AE), Skurusund, Ängsö (1 par) (PM) och Gorgen (2 ♂♂) (TLi).

Årets första fynd: 1 ex ♂ Gussjön 19/4 (KK).

SKEDAND (*A. clypeata*). Ingen häckning rapporterad. Fynd under häckningstid i lämplig häckbiotop föreligger från Fläcksjön (1 ex ♂) (KBM), Storsjön (1 ex ♂) (SÖ), Gorgen (2 ♂♂) (TLi), Tippen, Surahamar (1 ♂) (TSä), Askövikens (2 ♂♂) (PT) samt Ervallaängarna (1 par) (ABä).

Ett fynd föreligger från Bergslagen: 1 par Niset, St Lindesjön 8-22/5 (MA).

BRUNAND (*Aythya ferina*). 6 fynd Hällefors kn: 1 ex ♂ Hammarn 21/4 (TC), 1 par Mången 25/4 (TC), 1 ex Grythyttvikens 17/5 och 16/8, 7 ex 21/10 och 2 ex 26/10 (TC). 1 fynd Nora kn: 3 ex Norasjön 20/4 (IA). 1 fynd Fagersta kn: 2 ex St Aspen 21-22/4 (RL, TP). Lindesbergs kn: 1 fynd i bergslagsdelen, 1 ex Sligdammen, Stripa 26/5 (MA).

Av rapporteringen att döma uppträder arten årligen men fåtaligt i Bergslagen.

Största rastsiffror: 62 ex Askövikens 30/4 (HOH), 40 ex Gussjön 19/4 (KK), 40 ex Fläcksjön 29/4 (SB). Detta är förhållandevis låga antal om man jämför med rastsiffrorna från 1960 - 70-talet.

Ett vinterfynd: En hane i Sjömsjön 15-21/12 (MKÖ, m fl). Detta är tredje vinterfyndet i Västmanland.

VIGG (*A. fuligula*). 120 ex rastade i Askövikens 27/4 (MG) och 100 ex i Norasjön 11/11 (PB). Detta är stora flockar efter västmanländska förhållanden.

Vinterfynd: En hane i Storströmen, Arbogaån 14/1 (JM), 3-6 ex Sjömsjön hela december (TEV), 5 ex Askövikens 2/12 (HOH) och 36 ex 11/12 (PM), 3 ex Hällsjön, Sala kn 9/12 (BL), 1 ex Grythyttvikens 21-31/12 (TC), 1 ex Kvicksund 27/12 (ARA, SJ), 4 ex Åsösjön, Nora kn 30/12 (PB).

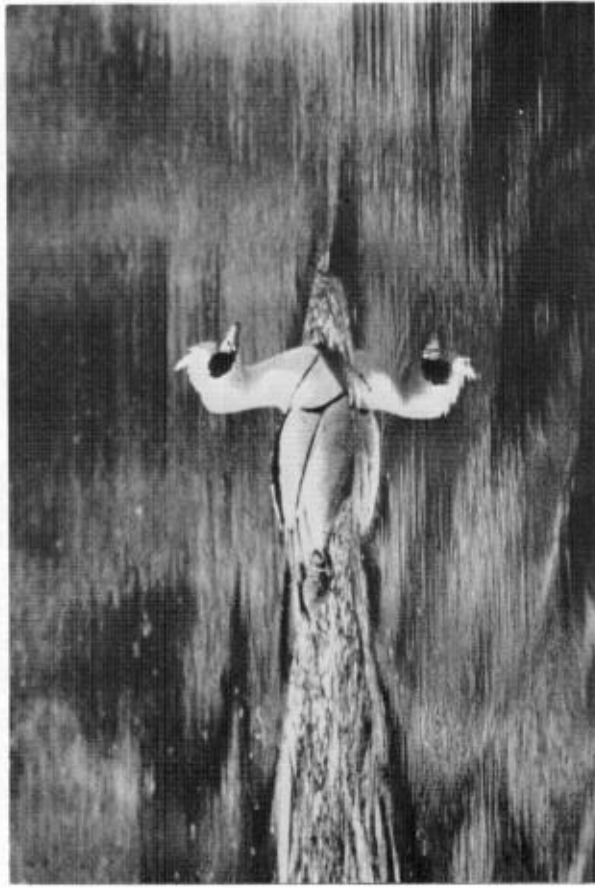
BERGAND (*A. marila*). 8 fynd, av dessa är 1 vinterfynd. En hane Löten 2/5 (ABe), 1 ex ♀ Barkarövikens 30/9 (B. Wennerström), 2 ex ♀-c Sjömsjön 17-28/10 (MKÖ, NPe), 3 ex ♀-c Fläcksjön 21/10 (T. Eriksson), 1 ex ♀-c Börenäsöns, Sala kn 3/11 (PLu), 1 ex ♀ Norasjön 18/11 (PB), 1 ex ♀ Hällsjön, Sala kn 9/12 (BL) samt 4 ex ♀♀ Sjömsjön 24/12 (TEV).

De två vinterfynden är de första kända i landskapet.

EDDER (*Somateria mollissima*). En flock hördes sträcka över Sala stad 4/5 (KK), 1 ex ♀ rastade Löten 4/5 (TLi) samt 3 ex (1 ♂+2♀) rastade i Torrvärpen, Hällefors kn 20/6 (LJ).

Junifyndet är det tredje kända i landskapet. 3 fynd under året är normalt.

ALFÄGEL (*Clangula hyemalis*). 5 fynd under året. 1 ex ♂ Norasjön 12/4 (LA, LJ, m fl), 1 ex Fläcksjön 5/5 (HÅJ, KE), fyra flockar hördes sträcka över Sala stad på natten 3-4/5 (KK), 1 ex ♀ Askövikens 25/11 (NB) och 1 ex ♀ Fläcksjön 11/12 (KK).

Salskraken sågs 1984 i färre antal än tidigare år. Foto: Erik "Plur" Jansson

SJÖÖRRE (*Melanitta nigra*). På natten mellan den 3-4/5 avlyssnades ett starkt sträck av "havsänder" över Sala stad. Bl a noterades ca 40 flockar av sjöörre som sträckte över (KK).

I övrigt har ytterligare 19 fynd rapporterats. En stor flock 30-35 ex rastade i Kungsårafjärden, Ängsö 14/5 (EM).

SVÄRTA (*M. fusca*). 9 fynd under året. Två vinterfynd: 1 ex ♂ Löten 2/5 (ABe), 1 par Granfjärden, Ängsö 3/5 (MG). Övriga: 1 ex ♂ Oxfjärden, Ängsö 30/9 (TS), 7 ex Storvåringen 16/10 (EJ), 1 ex ♀ Gorgen 3/11 (PLu), 4 ex Västeråstjärden 10/11 (EM), 1 ex Granfjärden, Ängsö 25/11 (TS), 1 ex Magsjön, Surahamars kn 1/12 (SL) och 1 par Fläcksjön 11-12/12 (KK, TLi).

Decemberfynden är de första kända i landskapet.

SALSKRAKE (*Mergus albellus*). 74 fynd under året vilket är under genomsnittet för de senaste fem åren. Fyndens fördelning månadsvis: april 54, maj 2, sept 1, okt 10, nov 5 och dec 2 fynd. Tidigaste fynd 3 ex Barkarövikens 6/4 (B. Wennerström) och senaste, 1 ex Västvalla, Arbogån 16/12 (JW).

Arten iaktogs inte i följande kommuner under året: Nora, Skinnskatteberg, Ljusnarsberg, Fagersta och Norberg.

SMÅSKRAKE (*M. serrator*). Ingen häckning rapporterad. Tidigaste obs 1 ex σ Cemen-tatippen, Köping 1/4 (PR) och senaste obs 1 ex Våringen 3/10 (BJ).

STORSKRAKE (*M. merganser*). 13 häckningar rapporterade. Fördelade kommunvis: Hällefors 4, Lindesberg 5, Nora 1, Västerås 2 och Sala 1 häckning.

Största rapporterade flokken: 900 ex Granfjärden, Ångsö 13/11 (PM). Ett flertal decemberfynd föreligger bl a 144 ex St Aspen, Fagersta kn 1/12 (BPe).

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*). Liksom tidigare år flest fynd från Västerås kn, 46 observationer fördelar sig: Jan-apr 34 fynd av 1-4 ex och nov-dec 12 fynd av 1-2 ex.

Från övriga landskapet finns rapporter från följande kommuner: Hallstahammar (1), Köping (2), Kungsör (1), Arboga (1), Sala (8), Lindesberg (2), Surahammar (4) och Fagersta (3) observationer.

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*). 15 häckande eller troliga häckningar har rapporterats. De fördelar sig: Skinnskatteberg (1), Lindesberg (1), Arboga (2), Köping (1), Västerås (7) och Sala (3). Häckningarna i Skinnskatteberg och Lindesbergs kommuner är de första kända någonsin. Antalet häckningar är på samma nivå som tidigare år.

BLÅ KÄRRHÖK (*C. cyaneus*). 216 observationer är gjorda under året, arten är observerad i samtliga månader, vilket inte inträffat något tidigare år. I fig 3 visas fördelningen av fynden under året.

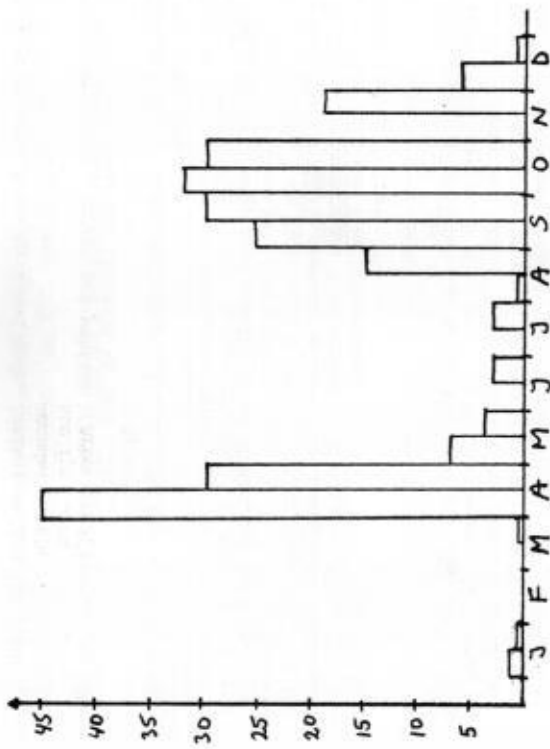
Sommarfynd: 1 ex Ängelsberg, Fagersta kn 16/6 (MSI), 1 ex Lustplatsen, Norbergs kn 27/7 (TSt), 1 ex Askövikens 19/5 (ROH), 1 ex Sörsalbo, Sala kn 24/6 (KBm), 1 ex Fläcksjön 29/7 (KBm, BRr), 1 ex Gorgen 15/5 (KBm). Antalet sommarfynd är det största som noterats under senaste 10-årsperioden.

ÄMSHÖK/STÄPPHÖK (*C. pygargus/macrorous*). 1 ex subad hane Gnien 27/5 (RUg, SL) och 1 ex ad hona E 18 Irsta, Västerås kn 22/6 (S-E Schultztzberg).

FJÄLLVAPÅK (*Buteo lagopus*). Intressant är ett fynd av 2 ex vid Mosserud, Hällefors kn så sent som 17/5 (Rsa m fl), samma dag sågs 1 ex på nordsträck vid Boda, Västerås kn (MG).

Vinterfynd: 1 ex Norrby, Sala kn 2/12 (KK), 1 ex Tibble, Västerås kn 6/12 (ROH), 1 ex Gammelbo, Lindesbergs kn 11/12 (PA), 1 ex Finnåkers kursgård 29/12 (SLa), 1 ex St Aspasjön, Lindesbergs kn 30/12 (NA).

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*). 49 rapporterade häckningar ligger i nivå med tidigare år.

Figur 3. Blå kärrhöken i Västmanland 1984. Månaderna är uppdelade i 15-dagarsperioder.

TORNFALK (*Falco tinnunculus*). Från följande kommuner har häckningar rapporterats, sommarfynd inom parentes: Sala 1, Hällefors 1 (3), Lindesberg 1 (3), Arboga 2, Fagersta (1), Skinnskatteberg (1) och Surahammar (1). Nämnvärt är att ingen häckning är rapporterad från Köpings kn och Västerås kn.

Två vinterfynd föreligger: 1 ex Västerås stad 23/2 (NB) och 1 ex Hagbyberget, Nora 26/1 (HLJ).

STENFALK (*F. columbarius*). 83 fynd under året fördelade på 63 värfynd och 19 höstfynd, är lika med genomsnittet för den senaste 10-årsperioden.

Liksom tidigare år kulminerade värsträcket i andra halvan av april och höststräcket i andra halvan av september. Inget vinterfynd föreligger. Närmot rapporterad under häckningstid från Hällefors och Nora kommuner.

LÄRFALK (*F. subbuteo*). 14 häckningar och 43 fynd under häckningstid är betydligt fler än tidigare år. Häckningarna fördelar sig kommunvis enligt följande: Sala 5, Hällefors 1, Västerås 2, Lindesberg 3, Köping 1, Fagersta 1 och Surahammar 1.

En ovanligt sen observation föreligger av 1 ex vid Västvalla, Lindesbergs kn 26/10 (JWI).

PILGRIMSFALK (*F. peregrinus*). 1 ex ad Boda, Askövikens 10/4 (PM, PT), 1 ex juv samma lokal 12/4 (DG), 1 ex ad E 18 Sörstafors, Hallstahammars kn 13/4 (CD), 1 ex ad sträcket vid Gussjön 29/4 (PLu), 1 ex ad Askövikens 25/8 (DG) samt 1 ex sträckande vid Har-Stensjön, Sala kn 2/9 (KBm).

JAKTFALK (*F. rusticolus*). 1 ex juv/subad Boda, Askövikens 11/4 (PT, PM)

VAKTEL (*Coturnix coturnix*). Endast två vaktlar hördes under året: 1 ex Lötens 28/5 (ÅBe) och 1 ex Bovallen, Västerås kn 16/6 (LHe).

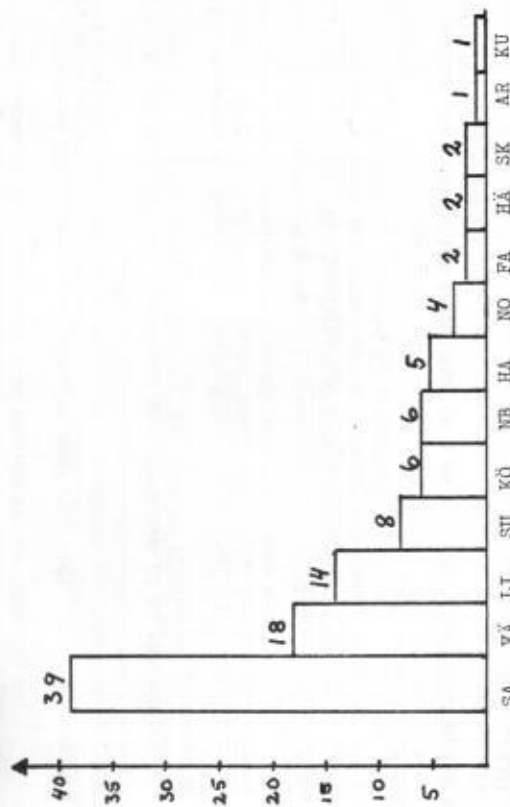
Efter några år med 10-13 spelande ex per år, år 1984 års antal nere på 1970-talets låga nivå.

VATTENBALL (*Ballus aquaticus*). Fynd utanför närlandsområdet och Sala kn. Lindsbergs kn: 1 ex Damnsjön, Björkhyttan 26/4 (MA, SOE), 1 ex Hagaberg, Prävi 27/5 (JM, SOE), 1 ex Unnasjön 6/6 (MA), 2 ex Morskogsjön 27/6 (MA), 1 ex Finnåkersjön 3/9 (SLA), dessutom ringmärktes 1 ungfågel vid Hagaberg Prävi 2/9 (JM). Surahammars kn: 1 ex sträck Rövalls mossen 18/5 (SL), 1 ex Gläpnbödet 31/5 (SL) och 1 ex Brännmossen 30/5 (SO, JGÖ). Fagersta kn: 1 ex Kratten 11/6 (CL, LKa).

KORNGNARR (*Crex crex*). 13 spelande fåglar hördes under perioden 20/5-1/8.

Fyndens fördelning kommunvis: Sala kn: 2 ex Fläcksjön 20/5-15/6 (PM, KBm m fl), 1 ex Svedboäng, Lötens 13/6 och 20/6 (ÅBe, KBm), 2 ex Gorgen 30/5-18/6 (TLi). Lindsbergs kn: 1 ex Övre sjön 3/6 och 26/6 (SLA). Köpings kn: 1 ex Ströögård 3-10/6 (IM). Kungsörs kn: 1 ex Hovgården mitten av juli (O. Sköld). Norbergs kn: 1 ex Snyttan 11/6 (LLe), 1 ex Lustplatzen 16/6 (LLe). Västerås kn: 1 ex Prävisjön 28/5 (LG). Surahammars kn: 1 ex Kungshammar 1/7 (LE). Hällefors kn: 1 ex Bovik slutet av maj-3/6 (MT m fl).

I figur 4 redovisas antal fynd från respektive kommun under perioden 1977-84. Förutom Ljusnarsbergs kn är korngnarren observerad i landskapets samtliga kommuner.

Figur 4. Korngnarren i Västmanland under perioden 1977-84. Sammanlagda antalet fynd från respektive kommun.

SÖTKÖNA (*Pulica atra*). Tre vinterfynd: 1 ex Grythytttevikens 23/2 (LJa), 2 ex Askövikens 11/12 (PM, PT) samt 1 ex ÅKV, Västerås stad 15/12 (BJE).

Största rapporterade flock: 150 ex i Askövikens 8/10 (PM).

TRANA (*Grus grus*). 55 rapporter från häckande eller revirropande tranor föreligger. 18 nya lokaler har hittats varvid det totala antalet kända revir i landskapet nu är 190. De nya lokalerna är: Fagersta kn: Römossen (JGÖ), Nora kn: St. Göddsjön (ÖMn), Talmajas tjärn (ÖMn), Köping kn: Kärringsjön (LH), Sala kn: SE Rörbosjön (BBr), V Höhås (BBr), St. Bmossen (BBr), Storljusen (SÖ). Surahammars kn: Djupranen (SL), Ekfluken (SL), Västgötmossen (SL), Stenbrossen (SL), Krokmossen (SL). Hällefors kn: NV Brunn-sjön (MT). Lindsbergs kn: Lilla Svarttjärnen (MA), S Ösaren (MA), Abborrtjärnen, Klötens (MA).

STRANDSKATA (*Haematopus ostralegus*). Inget häckningsfynd rapporterat, däremot som vanligt ett flertal junifynd; 1 ex Järleån 1/6 (HLj), 2 ex Skorven, Mälaren 1/6 (PM), 1 ex Askövikens 3/6 (HOH), 1-2 ex Björkskärr, Ångsö vid flera tillfällen 10/6-10/7 (TS m fl).

Från västra delarna av landskapet föreligger följande fynd: 1 ex Räsvalen 2/4 (OA), 1 ex Norasjön 21/4 (LU, LA), 4 ex S. Husby, Nora kn 2/5 (PB, LA), 1 ex Finnåkerssjön 11/5 (SLA).

Ytterligare 18 rapporter med 1-3 ex föreligger från östra delarna av landskapet.

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*). 20 häckningar eller troliga häckningar rapporterades. Fördelade kommunvis: Lindsberg 12, Hällefors 3, Fagersta 2, Västerås 2 och Köping 1.

Tidigaste fynd: 1 ex Lötens 20/4 (KBm) och senaste 1 ex KV 24/8 (NB).

STÖRRE STRANDPIPARE (*C. hiaticula*). 39 rapporter föreligger från landskapet, antalsmässigt rör det sig mest om 1-2 ex. Största antal var 5 ex som rastade på en gräsmatta i Hällefors 16/5 (TC) samt 4 ex vid Gnien 9/6 (SL).

Under perioden 29/7-15/9 rastade 1-2 ex, som mest 4 ex (9/8 och 27/8) vid KV (HOH, NB).

FJÄLLPIPARE (*C. morinellus*). 1 ex hördes sträcka vid Virsbojön, Surahammars kn på natten till den 2/6 (SL). Detta är första junifyndet av arten i Västmanland.

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*). Rastande flockar med över 50 ex: 75 ex Sjömosjön 6/5 (NRÖ, JW), 80 ex Gnien 9/5 (JC), 50 ex Berga, Västerås kn 6/5 (PG), 80 ex Lötens 10/5 (ÅBe), som mest 100 ex Gorgen 3-7/5 (ÅBe) och 135 ex Sörsälbo, Sala kn 10-12/5 (SB).

Rastningen var av betydligt mindre omfattning än tidigare år.

KUSTPIPARE (*P. squatarola*). Ett vårfynd: 4 ex sträckte vid Gnien 26/5 (RG).

SMÅSNÄPPA (C. minuta). Ett vårfynd föreligger av 1 ex vid Flaxen, Hillefors kn 12/5 (LJa).

Höstfynd: 1 ex Cementatippen, Köping 28/7 (CD), mellan 15/8 och 20/9 sågs arten 10 ggr vid KV. Som mest sågs 3 ex 17/9 (NB m fl). Det är förvånansvärt att så få fynd görs i landskapet av småsnäppa.

MÖSNÄPPA (C. temminckii). 15 vårfynd rapporterade under perioden 8-21/5. Stora ansamlingar var t ex 2-8 ex Hagaberg, Frövi 15-19/5 (JM, JA, m fl), 9 ex Askövik 19/5 (HOH) samt 10 ex Vrenninge 20/5 (HÅJ).

Under hösten gjordes tre observationer, samtliga i augusti.

SPOVSNÄPPA (C. ferruginea). 4 fynd under året. 1 ex Hagaberg, Frövi 12/7 (JM, JA, m fl), 5 ex sträck Malmön 7/8 (LF), 1 ex sträck Nibbleacken, Köping 7/9 (CD) samt 1 ex Gorgen 9/9 (KEM).

Antal fynd är färre än genomsnittet för den senaste 10-årsperioden (Fiv 13:74).

KÖRSNÄPPA (C. alpina). Vårfynd: 2 ex Sörängarna 13/4 (MA), 10-12 ex Ervallaängarna 1/5 (EJ) och 30 ex 5/5 (ABÅ), 50 ex Askövik 1/6 (PT), 1 ex Stor-sjön, Meklinta 2/6 (SÖ), en flock hördes sträcka vid Fläcksjön 2/6 (HÅJ). Vid Fläcksjön sågs även 33 ex 3/6 (HÅJ) och 1 ex spelade 6/6 (ÅBe).

Höstfynd: 25 observationer har rapporterats under perioden 15/7-24/9. Största flokken: 60 ex vid Fläcksjön 16/9 (HÅJ).

Gammal kärrsnäppa i "augustidräkt" vid våringen. Foto: Erik "Plur" Jansson

Ung småsnäppa rastar vid KV. Vad vi vet idag den bästa rastlokalen för höstflyttande vadare. Foto: Roger Sahlén

Höstfynd: 20 ex sträck Källidalen, Surahamns kn 4/8 (SL, SO), 1 ex Askövik 9/9 (HOH), 15/9 (FM) och 2 ex 22/9 (DG), 1 ex Fläcksjön 16/9 (HÅJ) samt 1 ex Löten 23/9 (KEM).

Väldigt få fynd gjordes alltså hösten 1984, man kan jämföra med 1982 då ett 40-tal observationer rapporterades.

TORSVIPA (Vanellus vanellus). Ett vinterfynd av 1 ex i Västerfärnebo, Sala kn 9/12 (TJ). Decemberrynd är mycket ovanligt, man får gå tillbaka till 1976 då 1 ex sågs vid Gnien den 4/12.

KUSTSNÄPPA (Callidris canutus). En flock hördes sträcka på natten den 3/8 över Sala stad (KK). 2 ex KV 9/8 (NB) och 1 ex Vagnhäll, Våringen 3/9 (EJ).

Tre fynd är normalt i förhållande till tidigare år.

Vårsträcket passerar vanligtvis obemärkt förbi Västmanland, varför årets många vårfynd är intressant. I slutet av maj 1973 inträffade en liknande situation men då med betydligt större flockar.

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*). Endast en lokal hyste mer än 50 rastande ex, nämligen 90 ex vid Lötén den 10/5 (ÅBe).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyttus minimus*). Spelande fåglar bar avlyssnats vid följande lokaler: Gussjön och Fläcksjön 21/4 (KK), Dammjön, Björkhyttan, Lindesbergs kn 26/4 (NA, SOE), Vattkärrret, Sala kn 29/4 (MED) och Krok-sund, Surahammars kn 19/5 (RLg, SL).

Under hösten iakttagen endast vid Hammaren, Hällefors kn, 1 ex 8/9 och 16/9 (TC, m fl).

Noterbart är att vid Lindesbergslokalen hördes dvärgbeckasinen nu för 3e året i rad. Det sena majfyndet i Surahammars kn är intressant, hur länge dröjer det innan första häckfyndet påträffas i landskapet?

ENKELBECKASIN (*Gallinago gallinago*). Största rapporterade flock: 150 ex vid Näs, Fläcksjön 16/9 (HÅJ). Ett vinterfynd föreligger av 1 ex Sala stad 6/12 (KK). Detta är det första kända vinterfyndet av arten i landskapet.

DUBBELBECKASIN (*G. media*). 1-2 ex spelade på Lötén 6/5 (ÅBe) och 1 ex rastade vid Toftmossen, Surahammars kn 3/10 (ML).

RÖSPÖV (*Limosa limosa*). Tre fynd föreligger. 1 ex Gorgen 5/5 (KEM) och 1 ex spelande vid Lötén 13/5 (KEM) dessutom rastade 1 ex vid Gnien samma dag (SL).

MRSPOV (*L. lapponica*). Vårfynd: 2 ex rastade Fläcksjön 22/4 (BL), 1 ex rastade Gussjön 14/5 (SB, m fl), 1 ex spelade vid Fläcksjön 20/5 (KEM), 22 ex sträck Toren, Surahammars kn 26/5 (SL), 50 ex sträck Ulvramen, Surahammars kn 7/6 (TSÄ), 1 ex sträckt österut Skurusund, Ångsö 19/6 (MLi, TB), på natten den 19/6 hördes en flock sträcka över Västerås stad (MLi).

Endast tre iakttagelser av sydsträcket föreligger. 160 ex sträckt vid Askö-viken 10/7 (DG), 2 ex sträckt vid Ångsö 2/8 (DG) samt en flock som på natten den 23/8 hördes sträcka över Sala stad (KK).

Vad sysslade myrspovarna med 1984? Ovanligt sent nordsträck (19/6) och tidigt sydsträck (10/7) berättigar frågan.

SVÄSPÖV (*Numenius phaeopus*). 25 ex Vasselhyttan, Lindesbergs kn 20/4 (ÅBä), 6 ex Vreminge 20/4 (BKÖ), 28 ex Finnåkerssjön 1/5 (SLa), 10 ex Usken, Lindesbergs kn 1/5 (RT), sju flockar hördes sträcka över Sala stad på natten 3-4/5 (KK). Utöver ovan nämnda rapporterad vid 10 tillfällen under perioden 12/4-15/5 med 1-3 ex.

Höstfynd: 1 ex varnade ivrigt på Kroksmossen, Sala kn 15/7, några ungar kunde dock ej hittas (SL). 1 ex Boda, Askövikén 19/8 (NB) och 1 ex vid Fläcksjön så sent som 23/9 (HÅJ)

SVARTSVÄPPA (*Tringa erythropus*). Rastande flockar med minst 10 ex: 10 ex Gnien 5-6/5 (RG), 51 ex Fläcksjön 10/5 (SB, BKÖ) samt 10 ex 3/6 (HÅJ). 16 ex Lötén 10/5 (ÅBe).

RÖDBENA (*T. totanus*). 1 par häckade vid Gorgen (TLi). Detta är den 4e kända häckningen någonsin i landskapet.

Flockar över 5 ex: Som mest 10 ex Sjömosjön i maj (JW, m fl), 6 ex Askö-viken 13/5 (MR, m fl), 12 ex Fläcksjön 3/6 (HÅJ) och 9 ex Hagaberg, Frövå 26/6 (JA).

GLITTSVÄPPA (*T. nebularia*). Rastande flockar över 25 ex: 27 ex Gnien 6/5 (RLg) och 30 ex Fläcksjön 10/5 (SB, BKÖ).

ROSKARL (*Arenaria interpres*). Fyra fynd under året. 1 ex Gnien 19/5 (RLg, SL), 2 ex Gimpelstenarna, Mälaren 27/5 (TS, PM) och 1 ex 8/8 (AA, MG) samt 1 ex Nyckelgrundet 7/8 (ON).

Ung roskarl på västmanlandsmark är en ovanlig syn. Foto: Erik "Plur" Jansson

SMALNÄBBAD SIMSVÄPPA (*Phalaropus lobatus*). En hona rastade i Fläcksjön 28/6 (KK, SO).

LABB (*Stercorarius parasiticus*). Ett ex sträckt över Västerås stad 20/4 (BK, RK) och ett ex vid Askövikén 2/5 (NB).

DVÄRGVÅS (*Larus minutus*). 1 ex Born, Mora kn 12/5 (BR, MPE), 3 ex Gnien såväl 16/5 som 19/5 (SL), 4 ex Ihultsjön, Lindesbergs kn 20/5 (SU, m. FL), 1 ex Fläcksjön 25/5 (SB), 10 ex Nyckelgrundet 7/8 (ON), 2 ex Almö-Lindö, Västerås kn 29/9 (AA) och 1 ex Riöfjärden 10/11 (TS, PM, m. FL).

Under samma period 15/5-27/5 gjordes vårfynden i Närke (Dernfalk, 1985).

SKRATTVÅS (*L. ridibundus*). Ca 3500 häckande par har rapporterats, de största är vid St. Lindesjön i Lindesberg med 1000 par (MA) och Skärpan i Ramnäs med 900 par (SL).

FISKVÅS (*L. canus*). Ett fynd i januari av 1 ex i Västerås stad 14/1 (DG). I december flertalet iakttagelser runt om i landskapet, som mest 50 ex i Västerås stad 3-6/12 (PM).

SILLTRUT (*L. fuscus*). Endast 12 fynd med tillsammans 49 ex. Största flockarna är 17 ex sträck Gnien 29/4 (RLG) och 12 ex sträck Askövik 6/10 (HOH).

Två sommarfynd föreligger, båda från Mälaren: 1 ex Broholmen 5/6 (GP) och 1 ex subad Hallskär, Ångsö 10/6 (TS).

GRÖNTRUT (*L. argentatus*). Två stora kolonier rapporterade från Mälaren. 90 bon Björkskär och 71 bon Gimpelstenarna 27/5 (TS).

Finns det flera stora gråtrutkolonier i landskapet?

HAVSTRUT (*L. marinus*). 1 par häckade på Skorven, Mälaren och fick en flygg unge (AA). Dessutom sågs 2 ad med 2 juv i Galtan 30/7 (AE), häckningsplatsen är dock okänd.

Ett januarifynd föreligger av 1 ex Svinskär, Mälaren 5/1 (ARA). I december gjordes fyra fynd i Mälaren.

SKRÄVVÄRNA (*Sterna caspia*). Under perioden 30/6-13/8 gjordes 18 fynd av tillsammans 47 ex. De största flockarna var 10 ex Gimpelstenarna, Mälaren 1/8 (CC) och 10 ex Nyckelgrundet 7/8 (ON). Fyndens fördelning kommunvis: Västerås 14, Lindesberg 2, Hällstahammar 1 och Arboga 1.

SILVERTÄRNA (*S. paradisaea*). 14 ex sträckte vid Askövik 10/5 och 7 ex 15/5 (MG). Vid Gnien rastade 19 ex 15/5, 8 ex 16/5 (SL) och 1 ex 18/5 (RG), 3 ex sträckte 19/5 (RLG) och 7 ex 26/5 (RLG). Vid Gussjön rastade 1 ex 20/5 (KDN) och vid Fläcksjön 2 ex 24/5 (KK).

SVARTVÄRNA (*Chlidonias niger*). Kolonin vid Askövik minskade stort och endast 10 par häckade, som mest sågs 7 ungar (HOH, MG). Därmed häckade få några par i Ladugårdssjön (som mest sågs 22 ex under perioden 25/5-5-juli (AE) samt två par i Gnien som fick ut två ungar (SL). Mycket tyder på att det är "Asköfåglar" som spritt sig ut till nya lokaler.

Vid Fläcksjön häckade ca 35 par (36 ungar ringmärktes) (KK), vid Sörbysjön häckade 1 par, antal flygga ungar okänt (BJ).

Övriga fynd: Som mest sågs 11 ex i Gussjön i maj (SB), 1 ex Sörsjön, Sura-

hammars kn 20/5 (ML), 1 ex Svanå, Västerås kn 19/6 (NB), 2 ex Landsfjärden, Hällefors kn 23/6 (LSO), 1 ex Kvicksund i juli och augusti (GN), 7 ex Nyckelgrundet 7/8 (ON) och 1 ex Cementattippen, Köping 5/9 (CD).

Första fyndet för året gjordes vid Gussjön, 5 ex 12/5 (PLA).

TUKTUDIVA (*Streptopelia turtur*). 1 ex Morskoga, Lindesbergs kn i maj/juni (PA). Detta är 25:e fyndet av arten i landskapet sedan 1974.

BERGIV (*Bubo bubo*). Endast en ropande hane rapporterad från landskapet, nämligen från Surahammars kn (ML).

HÖKUGLA (*Surnia ulula*). Följderna av invasionen hösten 1983 blev att arten för första gången kom att häcka i landskapet. 64 rapporter om häckningar föreligger från landskapet. I kommande nr av Fiv kommer en redovisning av hela förloppet omkring denna märkliga fågelhärdelse.

Hökuggla. Foto: Lars Jansson

SLÄKTELIA (*Strix uralensis*). Endast ett befynd rapporterat, nämligen från Sala kn. Dessutom 1 ex som hittades död i Hällefors i februari.

LAPPUGGIA (*S. nebulosa*). En hane spelade vid Transjön, Surahammars kn 11 och 12 maj (SL, KGJ, IK). Detta är fjärde fyndet i landskapet av arten.

JORDUGGIA (*Asio Flameus*). Tre konstaterade häckningar och en trolig häckning rapporterad. I Surahammars kn häckade ett par med 4 flygga ungar som resultat (KGJ, SL), i Ljusnarsberg häckade två par (UR) och i Hällefors kn häckade sannorligt ett par (MF).

KUNGSFISKARE (*Aloexo atthis*). Två häckningar rapporterade, en från västra och en från östra delen av landskapet. Dessutom sågs arten på ytterligare 3 lokaler under häckningstid.

HÄRFÄGEL (*Upopa epops*). Två fynd föreligger. 1 ex i början av maj Dävö gård, Köpings kn (gn GP) samt 1 ex Frövifors Bruk (I. Frölander). Detta är 44e och 45e kända fynden i landskapet.

GRÅSPETT (*Picus canus*). Ett par i Skinnskattebergs kn från jan till juli (LJ). 1 ex Hönsgårdet, Norbergs kn i jan-mars (REL), 1 ex Ö's Örling, Hällefors kn 19-25/3 (TC), 1 ex Bråten, Hällefors kn i nov (gn AS) samt 1 ex juv i Arboga 2/12 (NP).

VITVINGIG HÄCKSPETT (*Dendrocoptes leucotos*). En häckning rapporterad från Fagersta kn. Dessutom ett fynd i maj månad från Skinnskattebergs kn.

TREFÄGIG HÄCKSPETT (*Picoides tridactylus*). Antal rapporterade ex kommunvis, 1983 års antal inom parentes: Sala: 2 (4), Surahammars: 8 (9), Skinnskatteberg: 2 (0), Fagersta: 2 (1), Nora: 2 (2), Hällefors: 5 (7).

Av rapporterna att döma tycks en minskning av artens utbredande i landskapet pågå. Som exempel noterades 38 fynd 1982, 30 fynd 1983 och 21 fynd 1984.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus corvinus*). Inget fynd föreligger från landskapets västra delar. Ett majfynd, 1 ex vid Malmön, Köping 6/5 (GP). Detta är 11e kända majfyndet av arten i landskapet.

Överraskande få höstfynd har rapporterats. Under perioden 31/8-22/9 sågs endast 11 ex, samtliga fynd i landskapets östra delar.

SKÄRPIPLÄRKA (*A. spinolletta*). 1 ex Gnien 8/4 (RLG), 1 ex Fläcksjön 16/4 (ÅBe), 1-2 ex på Vagnhäll i Väringen under perioden 11/9-7/10 (EJ). På Vagnhäll har arten iakttagits varje höst sedan 1977.

ROSBÄRILA (*Motacilla cinerea*). 1 ex Älvestorp, Hällefors kn 10/4 (S. Eriksson), mellan den 21/4-19/5 sågs en hane och en hona vid Semla, Fagersta kn (ÅKA, TP), 1 ex Ävestbo ångar, Fagersta kn 29/9 (ÅKA).

Ingen häckning av arten har rapporterats från landskapet sedan 1978.

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*). En häckning vid Gåddforsbron, Rastälven, Nora kn (IA). Dessutom följande sommarfynd: 1 ex Örlingbäcken, Fagersta kn 9/6 (MSI), 1 ex Smedfallet i Järleån 13/6 (HLJ), 1 ex Långforsen, Järleån 16/6 (ÅP).

GÅRSMYG (*Trogloodytes troglodytes*). Tre vinterfynd, samtliga från Askövikens: 1 ex 6/1, 24/12 och 26/12 (HOH).

JÄRNSPARV (*Prunella modularis*). 1 ex övervintrade på Alliden, Ramnäs, Surahammars kn (RLG).

NÄRTERRAL (*Luscinia luscinia*). Rapporter från norra och västra delarna av landskapet. Sala: Minst 40 sj ex (TLi, SB, m fl), Skinnskatteberg: 1 ex N Valbricksbron 27/5 (RST, GW), Fagersta: 1 ex Västanfors kyrka 27/5-2/6 (ÅK, RL), 1 ex Semla 30/5-4/7 (MSI, RL, m fl), Lindesberg: 15 sj ex (SLA, JM, m fl). Örebro: 1 ex Åbergshammars 3/6 (ÖBn, IA), Nora: 1 ex Plåthammarsbron, Hagby 6-13/6 (LJ), m fl), 1 ex Vassland 6/6 (N. Johansson), 1 ex Järnboås 17/6 (U. Olofsson). Hällefors: 1 ex Klockarbäcken 18/5 (TC, CS).

Antalet observationer pekar på att arten fortsätter expandera i landskapet.

BLÅHÅKE (*Luscinia svecica*). Endast en vårobservation, 1 ex Ervallaängarna 10/5 (JM, JA).

SVART RÖDSTUÄRT (*Phoenicurus ochruros*). Två häckningar rapporterade av ett par vardera vid Frövifors bruk (EJ) och Surahammars Bruk (TSÅ).

Övriga observationer: En hane Årosbyden, Västerås 29/5-1/7 (MG, m fl), 1 ex Fagersta Bruk 5/5, 21/6 (RL, ÅKA), minst 3 ex (20-19) vid Köpings hamn 25/4 till 30/9 (ÅE, HLf, m fl).

RINGTRAST (*Turdus torquatus*). 1 ex Vrenninge 16/4 (ÅBe), 1 ex Grythyttan, Hällefors kn 19-20/4 (LÅJ), 1 ex Tusenkullen, Örling, Hällefors kn 21/4 (KÖn), 1 ex Pensartorp, Hällefors kn 22/4 (IAN), 1 ex Nyby slätt, Frövi 22-23/4 (EJ), 1 ex Fläcksjön 23/4 (KK), 1 ex Bovik, Hällefors kn 2/5 (RSa, TC), 1 ex Storå, Lindesbergs kn 26/5 (OA).

Antalet fynd är av normal omfattning.

KÖLTRAST (*T. merula*). 99 vinterfynd fördelade kommunvis enligt: Västerås 71, Köping 6, Surahammars 11, Sala 9 och Lindesberg 2 fynd.

RÖDVIKTRAST (*T. iliacus*). Två vinterfynd. 1 ex Eketorp, Ängsö 6/1 (TS) och 1 ex Sala stad 7/1 (KK). Övervintrar ej årligen.

DUBBELTRAST (*T. viscivorus*). Sex vinterfynd, samtliga från mllarområdet i Västerås kn. Ej årlig övervintrare.

GRÖSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*). Rapporterade fynd från skogslandet och Bergslagen, fördelade enligt: Nora 2, Lindesberg 25, Köping 1, Surahammars 8, Fagersta 1, Sala 18.

Första fyndet för året var 1 ex vid Hagaberg, Frövi 17/5 (JA).

FLODSÄNGARE (*L. fluviatilis*). 1 ex Sörsälbo, Sala kn 27/5-17/6 (K2m), 1 ex Käfalla, Lindsbergs kn 31/5-176 (PA, HLj), 1 ex Albäcksan, Råsvälen 31/5-6/6 (MA), 1 ex Nederby, Lindsbergs kn i juni (JM), 1 ex Gussjöböcken, Sala kn 15/6 (ABe), 1 ex Näsmyran, Fläcksjön 15/6 (TLi), 1 ex Junkerbo, Haraker, Västerås kn 16/6 (PT, AA), 1 ex Björkstas kyrka, Västerås kn 16/6 (DG), 1 ex Östamossa, Norbergs kn 2/7 (TL), 1 ex Borgåsen; Surahamns kn 14/7 (SL), 1 ex Tippen, Surahamns kn 17/6 (TSH), 1 ex Askövikens 20/7 (LG).

Efter fjölårets rekordnotering (21 fynd) en återgång till ett mera "normalt" år (12 fynd). Dock högre än genomsnittet för perioden 1978-82 (8,2 fynd). Fram till 1978 var det i snitt 1-2 fynd/år. Efter 1974 har flodsångaren uppträtt årligt i landskapet.

SÄVSÅNGARE (*Acrocephalus schoenobaenus*). I Bergslagsområdet gjordes endast fyra fynd, 3 i Nora kn och 1 i Fagersta kn. Är arten så ovanlig i Bergslagen eller betor det på dålig rapportering?

KÖRSÅNGARE (*A. palustris*). 47 sjungande fåglar avnjöts mellan 20/5-30/6. Antalmässigt visar endast 1979 (49-50 ex) ett lika bra kärrensångår.

Endast två fynd från landskapets västra delar: 1 ex Frövi 3/6 (JM) samt 1 ex Plantskolan, Hällefors 14-16/6 (TC, m fl).

TRASTSÅNGARE (*A. arundinaceus*). I juni hördes 7-8 ex sjunga i Askövikens (MG). Första trastsångaren hördes 17/5. Mediamkonstdatum för häckande gamla fåglar vid Kvismuren, Märke är 18/5 (Bensch 1984). Vid Askövikens har ännu inget bo påträffats men allt tyder på att arten häckar där med flera par.

Noterbart är frånvaron av fynd från Hjälmavikarna i Arboga kn. I Prässhammarsviken hördes 1980-83 mellan 2-7 sj individer.

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*). 84 fynd fördelade på 8 kommuner. Västerås 34 fynd, Sala 15, Lindsberg 15, Nora 8, Skinnskatteberg 5, Surahamns 3, Köping 3 och Norberg 1.

Avsaknad av fynd i övriga kommuner får nog tillskrivas en bristande rapportering.

HÖKSÅNGARE (*Sylvia nisoria*). 1 ex sj Askövikens 25/5 1981 (MG). Fyndet är det första värfyndet och totalt tredje för landskapet. Rapporten har granskats och godkänts av RK.

SVARTHÄTTA (*S. atricapilla*). Vinterfynd: 1 ex Odengatan, Nora 16/11-21/5 (BR), 1 ex Lindsberg 27/12 (GA), 1 ex ♀ Anders Wedbergsgatan, Nora 13/1 (E. Törnkvist) samt 1 ex Uggelbo, Fagersta kn 10-12/3 (Aer, BPe).

Januarifynd är mycket ovanligt i landskapet. Årets marsfynd tyder dessutom på en lyckad övervintring.

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*). Sommarfynd: 1 ex Norrleden, Västerås kn 31/5 (He), 1 ex sj Klockarbo, Surahamns kn 9/6 (IG), 1 ex Kalvholmen, Västerås kn 12/6 (AA), 1 ex Stora Mjuggsjön, Lindsbergs kn 28/6 (MA) och 1 ex sj Knapptorp, Nora kn 29/6 (AC).

Sedan 1981 görs regelbundet sommarfynd i landskapet främst i östra delarna.

MINRE FLUGSNAPPARE (*Ploceula parva*). 1 ex Axholm, Fläcksjön 24/5 och 7/6 (ABe), som mest 3 ex sj Näsmyran, Fläcksjön 28/5-12/6 (SB), 1 ex sj Norrsjön, Surahamns kn 2/6 (SL), 1 ex sj N Ösaren, Lindsbergs kn 3/6 (MA), 1 ex sj Björkskogsnäs, Hällefors kn 5/6 (RT), 1 ex sj Långforsen, Järle, Nora kn 16/6 (AP), 1 ex sj Knutsberg, Nora kn 20/6 (HLj), 1 ex Hyppenbenning, Fagersta kn 22/6 (LLe) och 1 ex Sänla, Fagersta kn i juni (TU).

Art fynd saknas från mälardistriktet och dess ädellövskogar är kanske inte så förvånande med tanke på artens biotopval, se Tjernberg (1984).

LAPPES (*Parus cinctus*). 1 ex Byängsmossen, Sala kn 11/11 och 30/12 (EA).

Endast två fynd finns tidigare i landskapet. 1 ex skjöts vid Rytterne i Västerås kn omkring sekelskiftet samt 2 ex vid Norberg i feb 1955. Arten häckar närmast oss i norra Dalarna.

SOMMARGYLING (*Oriolus oriolus*). 1 ex sj Askövikens 25/5 (MH), 1 ex subad vid Sundsbacka, Sala kn 6/6 (ABe) samt 1 ex sj Flenasjön, Skinnskattebergs kn 14/6 (SL). Arten är sedan 1975 årligen förekommande i landskapet.

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*). En häckning rapporterad från Bäckatorpsmossen, Hällefors kn 14/7 (MT).

Endast 12 häckningar har hittills konstaterats i landskapet. Däremot görs många fynd under häckningstid av revirhävande par och ensamma individer.

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*). Ingen häckning rapporterad under året.

Däremot finns sommarfynd från följande kommuner: Lindsberg 1, Surahamns 9 och Västerås 7 fynd.

RÅKA (*Corvus frugilegus*). Under året föreligger 100 fynd. En dryg fördubbling mot fjölårets 44. Följande sommarfynd finns: 1 ex Skälby, Västerås kn 16/6 (SL), 2 ex Hälla, Västerås kn 10/7 (SL), 1 ex juv Skultuna 31/7 (PG).

Vinterfynd: 1 ex Norsatippen, Köpings kn 27/1 (GN), 1 ex råby, Västerås kn 19/2 (PG) samt en ungfågel Alntorp, Nora kn 22/12 (PK).

KORP (*C. corax*). 4 häckningar rapporterade från mälardistriktet (PM).

STARE (*Sturnus vulgaris*). 17 fynd är rapporterade från perioderna 1/1-7/2 och 1/12-31/12. Fördelning av fynden kommunvis: Västerås 6, Köping 3, Surahamns 2, Nora 2, Lindsberg 1, Fagersta 1, och Arboga 1 fynd.

Staren övervintrar ej årligen i landskapet.

BOPINK (*Pringilla coelebs*). 32 fynd under vintermånaderna. Fördelade kommunvis enligt: Västerås 12, Lindsberg 8, Köping 7, Surahamns 1, Nora 1, Arboga 1, Sala 1, och Hällefors 1.

Största ansamlingen noterades vid Nora, Köpings kn 30 ex i början av dec (AE). Bergslagsfynden utgörs av ca 10 ex i Hällefors i början av jan (TC) samt 1 ex i Nora 31/12 (LA).

BERGFINK (*F. montifringilla*). En häckning rapporterad från Svansjöhöjden, Häl

lefors kn där en juv sågs 19/6 (TC). 34 fynd föreligger från vintermånaderna, fördelade på Västerås kn 17 fynd, Surahammar 5, Nora 4, Lindsbergs 3, Sala 2, Köping 2 och Hällefors 1 fynd.

Största flocken var på 45 ex vid Alntorp, Nora kn 26/12 (PK) samt 20 ex i Hällefors i jan (TC).

STREGLITS (*Carduelis carduelis*). Nio häckningar rapporterade samtliga från Västerås kn. Även ett stort antal fynd under häckningstid har rapporterats från hela mällarregionen. Två sommarfynd finns också från Lindsbergs kn: 2 ex Oppboga 20/5 (TEV, MKÖ) och 1 ex Skulsta 29/6 (MKÖ) samt ett från Sala kn: 1 ex Jakobsberg 1/7 (KK).

16 vinterfynd är rapporterade, fördelade på Västerås kn 9, Köping 2, Nora 1, Fagersta 1, Lindsbergs 1, Arboga 1 och Sala 1. För västmanländska förhållanden mycket stora flockar har rapporterats. 50 ex Kristinelunds sportfält i Köping i augusti (PF), 25 ex i Arboga 20/1 (ON) och likaså 25 ex vid Skälbytippen, Västerås kn 30/12 (IG).

Vinterhämling. Foto: Erik "Plur" Jansson

HÄMPLING (*C. cannabina*). Tre häckningar rapporterade. 2 par häckade i Nyckelby, Lindsbergs kn (JWI) och 1 par i Fibbetorp, Nora kn (BU, LU). Av bergslagsfynden kommer 5 från Hällefors (bl a en ♂ under häckningstid vid Plantskolan) samt ytterligare ett fynd från Nora.

VINTERHÄMPLING (*C. Flavirostris*). 16 vårfynd och 7 höstfynd. 12 av vårfynderna är från perioden 4/4-15/4. Höstfynden ligger spridda över en fyraveckorsperiod, 17/10-19/11. Samtliga fynd är gjorda i Mällardalen eller Skogslandet.

Två vinterfynd föreligger: 25 ex Önsta-Gryta, Västerås kn 3/2 (GL) samt 2 ex Askövikens 26/12 (NB).

Stora flockar: 49 ex Fläcksjön 12/4 (CT), 40 ex Pellingebro 8/4 och Västerås, Lindsbergs kn 9/4 (TEV), likaså 40 ex vid Ringvalla, Sala kn 15/4 (ABe)

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia leucoptera*). 1 ex ♂ Sundsjön, Hällefors kn 21/4 (NSY, m fl), 3 ex Gyltorp, Nora kn 18/10 (RT).

Vårfyndet är det andra kända i landskapet. Arten uppträder ej årligen i Västmanland.

MINURE KORSNÄBB (*L. curvirostra*). Sju häckningar inrapporterade, fördelade på Sala kn 4, Skinnskatteberg 2 och Köping 1 häckning.

ROSEFINN (*Carpodacus erythrinus*). Arten tycks nu vara tämligen allmänt spridd inom större delen av Västmanland, dock saknas rapporter från Ljusnarsbergs kn men det torde inte bero på avsaknad av rosenfink.

Totalt har inrapporterats 192 sj hanar, däremot har inte någon häckning hittats i år. Första observationen var 2 ex Grimsö (HLJ) och 1 ex Fläcksjön (BjW) den 16/5. Dagarna därefter rapporterades den från i stort sett hela landskapet.

TALLBIT (*Pinicola enucleator*). 2 ex ♂ Ryningefors, Lindsbergs kn 8/4 (TPe), 1 ex Askövikens 18/11 (HOH) samt 4 ex Trångfors, Hällstahamars kn 26/12 (NEZ). Vårfynd av arten är ovanligt i landskapet.

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*). Hälften av årets fynd utgörs av 12 vinterfynd, samtliga från Västerås kn. Utanför Mälaronrådet föreligger följande fynd: 1 ex Lindsbergs stad jan-feb (MA), 11/4 sj en hane på samma lokal (MA), 1 ex Fläcksjön 13/4 (KK), 2 ex Vågsjön, Surahamars kn 13/5 (HOH), 1 par Loka station 10/6 (TC) samt 1 ex Silken, Hällefors kn 22/6 (Stefan Björn).

LAPPSPARV (*Valcarus lapponicus*). 17 vårfynd och 23 höstfynd. Bergslagsområdet: 1 ex Plantskolan, Hällefors 12/4 (TC, CS), 1 ex Backgården, Fagersta 17/4 (AKa), 1 ex Slaggtippen, Hällefors 18/9 (BSa).

Årets första fynd var 1 ex Långholmen, Ångsö 31/3 (PM, MA)

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*). Flockar med över 100 ex har rapporterats från följande lokaler: 236 ex Askövikens 30/3 (PM) och 100 ex 31/3 (MR), 100 ex Glien 31/3 (SL), 100 ex Viby, Arboga kn 274 (LH), 200 ex Barkarövikens 274 (GN), 400 ex Rörbrosjön, sala kn 2 och 5/4 (EA), 100 ex Barkarö,

Västerås kn 3/4 (RLa), 100 ex Sjömosjön 4/4 (SOE), 500 ex Skavsta, Västerås kn 6/4 (BL), 400 ex Hörnberga, Köpings kn 6/4 (IH), 120 ex Norså 6/4 (GP, PFr), 1200 ex Rörbrösjön 6 och 8/4 (BL, KK), 300 ex Västvalla, Lindesbergs kn i april (TPe).

Noterbart är koncentrationen till första aprilveckan i hela landskapet.

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*). 137 sj hanar inrapporterade. 88 % av fynden har gjorts i Sala och Västerås kn. Ett fynd finns från Nora kn: 1 ex Smedstorp i maj (N. Johansson). Tidigaste fynd: 1 ex Gorgen 3/5 (ÅBe).

VIDESPARV (*E. rustica*). 1 ex ♂ Tattarmossen, Hällefors kn 15/6 (LEA), 1 ex Gnien 2/9 (RLg, SL).

SÄVSPARV (*E. schoeniclus*). 16 vinterfynd. Bl a 1 ex Sundbo, Fagersta kn 6/1 (CL, BPe).

REFERENSER

- Amcoff, M., Douhan, B. m fl 1985. Fågelrapporteringen i Uppland 1984. Fåglar i Uppland 12:112-150
- Bensch, S. 1984. Trastsångarens populationsutveckling och häckningsbiologi. Verksamheten vid Kvismare fågelstation 1984:15-23
- Dernfalk, C. 1985. Fågelrapport från Närke 1984. Fåglar i Närke 8:27-33
- Skoglund, T. 1985. Fiskätande fågelarters förekomst i Västmanlands län. Länsstyrelsen i Västmanlands län, planeringsavd/naturvårdsenheten Nr 5:1985
- SOF. 1978. Sveriges fåglar. Stockholm
- Tjernberg, M. 1984. Mindre flugsnapparens *Ficedula parva* biotopval i Östra Svealand. Vår Fågelvärld 43:275-282.

SIGNATURER

AA Anders Andersson, AB Anders Bäckström, AC Anders Carlberg, AE Arne Eklöf, AF Anders Eriksson, AK Anders Karlsson, MA Arne Karlsson, ALy Arne Lygnell, AN Anders Arnell, ASy Arne Sydqvist.
BC Bo Carlberg, BE Bo Eriksson, BJE Bjarne Eriksson, BJ Björn Westman, BK Bo Kullin, BN Bo Karlsson, BL Børnt Larsson, BP Boose Persson, BR Berit Regne, BU Björn Uhr.
CC Christian Cedersköld, CD Claes Dyst, CE Christer Larsson, CS Christina Svensson, CY Christer Troberg.
DG Daniel Green
EA Erik Andersson, EJ Erik Jansson, ES Erik Steen
GL Göran Lignell, GÖ Göran Nilsson, GP Göran Pettersson
HJ Håkan Lernefalk, HJ Hans Ljungqvist, HM Hans-Olof Holmquist, HÅ Håkan Johansson
IA Ingvar Andersson, IÅ Ivar Andersson, IJ Ingemar Jansson, IG Inga Östervall
JA Jerry Andersson, JÅ Jan Grip, JÅ Jockim Östman, JM Jan-Erik Melstigen, JR Jonas Rindberg, JW Johan Wretling, JÅ Jan Wilhelmsson.
KE Karl-Erik Larsson, KEs Krister Ekman, KJ Karl-Göran Johansson, KK Kalle Källbrink, KN Krister Karlsson, KÅ Kjel-Åke Källbrink
LA Lars Anklund, LÅ Lennart Berg, LÅ Lars Jansson, LE Lennart Eriksson, LFA Lars-Erik Alvin, LG Lennart Glad, LH Lillebror Hammarström, LÅ Lennart Hedström, LJ Leif Johansson, LÅ Lennart Karlsson, LFA Leo Karjalainen, LLe Leif Leidelin, LM Leo Mäkinen, LÅ Lars Stora, LJ Lisbeth Uhr, MA Mats Andersson, ME Mats Ekholm, MG Martin Green, MH Magnus Henriksson, ME Mikael Leppälampi, ML Magnus Liljefors, MEs Magnus Ekman, MEs Marianne Pettersson, MEs Mathias Sällén, MR Marcus Reinberg, MT Mats Trilkott.
NE Niclas Beckström, NES Nils-Erik Setterström, NPE Niklas Persson.
OA Ola Alqvist, OA Olle Andersson, ON Oskar Norrgrann
PA Per Angelstam, PB Peter Berndtson, PC Per Carlsson, PFr Peter Frödin, PG Peter Frödin, PT Pentti Tatti
PK Peter Kuiper, PL Peter Lundberg, PM Per Magnusson, PR Patrik Rönnetad, PT Pentti Tatti
RG Robert Grip, RK Rolf Kullin, RL Raimo Laurila, RL Richard Lager, RL Robert Lager, RK Robert Ström, RL Roland Thuvander, RL Roland Stålv.
SH Stefan Björklund, SJ Stefan Jonsson, SJ Sivert Juneholm, SL Sören Larsson, SLA Sven Larsson, SO Seppo Oksanen, SEE Sver-Olof Eriksson, SÅ Stig Öman.
TB Tommy Bengtsson, TC Tomas Carlsson, TE Tomas Evid, TG Tomas Gustafsson, TJ Torbjörn Jansson, TL Tommy Lennartsson, TL Tore Lindberg, TP Tommy Persson, TPe Tony Persson, TS Torsten Skoglund, TSt Tomas Strand, TÅ Tom Sävström.
UC Ulf Carlsson, UE Ulf Eriksson, UR Ulf Risberg.
YP Yngve Pettersson
ÅBe Åke Berg, ÅPe Åke Pettersson.